

HET LEERSTUK VAN DE SLAAFSE NABOOTSIING, aanvullende werking, zelfstandige norm

Citeersuggestie: Noot van Sil Kingma, Het leerstuk van de slaafse nabootsing, aanvullende werking, zelfstandige norm, IE-Forum.nl [IEF 12683](#)

Noot: bij: HR 29 maart, LJN BY8661, [IEF 12509](#)
(Broeren tegen Duijsens)

Succesvolle ontwerpen van (toegepaste) kunst worden niet zelden door concurrenten nagebootst. Vooral in de meubel- en kledingbranche is dit een veel voorkomend fenomeen. Het spreekt voor zich dat dit erg frustrerend is voor de rechthebbenden op dergelijke ontwerpen. Toch moeten zij zich dit laten welgevalen. Tenminste, als hun ontwerpen niet door enig intellectueel eigendomsrecht - zoals het auteurs-, het merken- en het modellenrecht - of als prestatie worden beschermd.

IE-rechten

Voor een succesvol beroep op merk- en modelrechtelijke bescherming, is voorafgaande registratie van het ontwerp vereist. Omdat registratie kosten met zich meebrengt en ontwerpen in de meubel- en kledingbranche een steeds kortere houdbaarheidsdatum hebben, wordt registratie veelal achterwege gelaten.

Gelukkig is registratie voor verkrijging van een auteursrecht geen voorwaarde. Om voor auteursrechtelijke bescherming in aanmerking te komen, moet een ontwerp evenwel oorspronkelijk zijn. Verder moet het op basis van creatieve keuzes van de maker tot stand komen. Overigens vallen (onder andere) door stijl bepaalde kenmerken erbuiten. Dergelijke kenmerken mag een concurrent, wat het auteursrecht betreft, in beginsel dus ongestraft in zijn ontwerpen overnemen.

In beginsel, want de stijl van een bepaald ontwerp kan wel degelijk bijdragen aan de oorspronkelijkheid ervan. Het feit dat twee ontwerpen die ook overigens in zekere mate overeenstemmen een aantal stijlelementen gemeen hebben, kan daarom van belang zijn voor de vraag of er sprake is van inbreuk.

Slaafse nabootsing

Prestatiebescherming, waar het leerstuk van de slaafse nabootsing onderdeel van uit maakt, is in feite niets anders dan de door de rechtspraak aanvaarde aanvullende werking van de in artikel 6:162 BW vastgelegde zorgvuldigheidnorm. Deze norm kan bescherming bieden aan een prestatie die niet (of niet langer) door een specifieke IE-wet wordt beschermd.

Het enkele aanhaken of het profiteren van andermans prestatie is hiervoor niet voldoende. Bijkomende omstandigheden zijn vereist. Zo is bijvoorbeeld het slaafs nabootsen van andermans niet-geregistreerde en -oorspronkelijke ontwerp alleen onrechtmatig als dit nodeloos verwarring sticht.

Stijlelementen

Tot voor kort was het onduidelijk of stijlelementen van door het auteursrecht beschermde ontwerpen voor prestatiebescherming in aanmerking kunnen komen. Aan deze onduidelijkheid lijkt een einde te zijn gekomen. Onlangs lag bij de [Hoge Raad](#) namelijk de vraag voor of de onmogelijkheid in het auteursrecht om in een schilderij opgenomen stijlelementen te beschermen, bescherming ervan op basis van het leerstuk van de prestatiebescherming in de weg staat.

Hoewel de Hoge Raad niet geheel uitsluit dat slaafse nabootsing van een stijl of van stijlkenmerken onrechtmatig kan zijn, luidt zijn antwoord op deze vraag bevestigend. Volgens de Hoge Raad laat het recht geen ruimte voor aanvullende bescherming van de maker van een werk op grond van artikel 6:162 BW tegen zogenaamde slaafse nabootsing van een stijl of van stijlkenmerken. Een ander oordeel zou meebrengen dat langs die weg alsnog het resultaat zou worden bereikt dat het auteursrecht heeft willen uitsluiten, aldus de Hoge Raad.

Deze conclusie lijkt mij enigszins kort door de bocht. Hoewel wordt aangenomen dat het leerstuk van de prestatiebescherming het IE-systeem aanvult, geldt het wel degelijk als een aparte zelfstandige norm. Kort gezegd moet worden nagegaan of er een onderscheidend ontwerp met een eigen plaats in de markt is nagebootst waardoor verwarring bij het publiek wordt gesticht of valt te duchten en de nabootser niet alles heeft gedaan om deze verwarring te voorkomen.

Het argument dat stijlelementen niet voor prestatiebescherming vatbaar zijn omdat dergelijke kenmerken geen auteursrechtelijke bescherming genieten, lijkt mij daarom onjuist. Honorering van een dergelijke toepassing van het leerstuk van de prestatiebescherming zou de betekenis en de relevantie ervan volledig uithollen. Ook (andere) niet-oorspronkelijke elementen zouden in dat geval

prestatiebescherming ontberen, aangezien ook hiervoor binnen het auteursrecht geen plaats is.

Bovendien laat het oordeel van de Hoge Raad ruimte voor de onwenselijke situatie waarin stijlelementen van een ontwerp gedurende de periode waarin het door het auteursrecht wordt beschermd geen prestatiebescherming genieten, maar daarna wel.

Wat mij betreft had de Hoge Raad hier dan ook beter het oordeel van het Hof, dat de norm van de slaafse nabootsing heeft toegepast en in een aantal gevallen oordeelde dat er sprake was van slaafse nabootsing, kunnen volgen.

Sil Kingma
Advocaat Solv Samen
kingma@solvsamen.nl